

POSUDEK OPONENTKY HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazečka

Habilitační práce

Oponentka

Pracoviště / instituce
oponentky

Mgr. Daniela **Benešová**, Ph.D.

Kognitivní funkce a pohybový výkon

doc. Mgr. Martina Cichá, Ph.D.

Katedra antropologie a zdravotní vědy
Pedagogická fakulta UP v Olomouci

Habilitační práce Daniely **Benešové** má charakter **monografické publikace**. Už název této práce **“Kognitivní funkce a pohybový výkon”** odráží šíři a složitost zkoumané problematiky, která si žádá vpravdě integrální, tedy i interdisciplinární a komplexní přístup. K takovému tématu nelze seriózně přistoupit jinak, než s hlubokými znalostmi jak anatomicko-fyziologickými, tak znalostmi z oborů neurologie, neurověd, ale i psychologie, též psychofyziologie, pedagogiky a dalších disciplín (viz také níže), které nějakým způsobem souvisí se zkoumanou problematikou, přirozeně také, resp. zejména biologické antropologie a kinantropologie. Již nyní mohu konstatovat, že práce má tento **mezioborový přesah**, a že z tohoto hlediska ji shledávám jako multioborově velmi citlivě vyváženou. Navzdory tomuto tvrzení je ale také možno tvrdit, že práce je primárně provázána s antropologickými disciplínami, meritorně s kinantropologií, což je s ohledem na obor, v němž chce výše jmenovaná habilitovat nepochybně důležité. Dokladem této skutečnosti jsou také výzkumná šetření, provedená samotnou autorkou, jež jednoznačně spadají do oblasti **kinantropologie**.

Text monografie je strukturován do **tří hlavních kapitol**, z nichž první dvě je možno považovat za **přehledovou část práce** (vyplývající z profesionálně provedených rešerší odborné literatury), reflektující aktuální poznatky v dané oblasti, s citacemi relevantních odborných studií tuzemských i zahraničních autorů. Ani tyto části práce nelze označit jako ryze teoretické, neboť zahrnují i četné závěry výzkumně orientovaných prací jiných autorů, což zvyšuje celkovou úroveň této monografické

publikace. Pozitivně kvitují snahu autorky hledat a nacházet **souvislosti, a to i výzkumného charakteru, v jiných oborech, vedle výše jmenovaných též v sociokulturní antropologii**, když se např. v kapitole 2.1 *Vnímání* věnuje vazbě vnímání a sdílených zkušeností jedinců v daném kulturním prostředí a v tomto smyslu srovnání jedinců ze „západních“ a „nezápadních kultur“. Píše zde (s odvoláním se na relevantní zdroje) o vyšší náchylnosti k chybnému rozhodování s určitými typy optických iluzí u jedinců ze „západních kultur“, oproti jiným, „nezápadním kulturám“. Podobně uvažuje o mezikulturních rozdílech ve schopnosti identifikovat pachy, i z hlediska jejich příjemnosti a intenzity. Tyto závěry vnímám jako zajímavé a originální.

Za klíčovou kapitolu předložené publikace můžeme považovat kapitolu 3. **Přehled vybraných výzkumných šetření**, přičemž se jedná o výzkumné aktivity samotné autorky. Výzkumy byly provedeny na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, s participací studentů, kteří se účastnili sběru dat a současně byli samotnými probandy. Autorka v práci přehledným způsobem prezentuje výsledky šetření, založené na **zkoumání dynamiky změn elektrodermální aktivity; na změny elektrodermální vodivosti v průběhu senzomotorického testu; prezentuje data, odrážející vliv zvýšení obtížnosti senzomotorického testu bimanuální koordinace na elektrodermální změny; stejně tak vliv držení těla na změny elektrodermální vodivosti; též šetření založená na imaginaci pohybového výkonu**. V rámci svých výzkumných aktivit se zaměřila také na **vliv ideomotorické intervence v senzomotorickém testu „balancování předmětu“; vliv ideomotorické intervence na výkon v modifikovaném testu střelby sedmimetrových hodů hráček házené; dále pak na vliv ideomotorické intervence při dynamometrickém měření stisku ruky; vliv ideomotorického tréninku techniky skoku dalekého u dětí ve věku 12–13 let a vliv přímého primingu na výkon v testu statické síly horních končetin**. Publikuje zde řadu cenných výzkumných dat, která byla zpracována sofistikovaným způsobem, s využitím pokročilých **metod induktivní statistiky**. Výběrově bylo možno komparovat je s daty, získanými ve výzkumných pracích jiných autorů, což uchazečka o habilitaci v kapitole *„Diskuse“* profesionálním způsobem také provedla. Míru **analytické a interpretační složky této části práce** tak hodnotím jako velmi vysokou.

Konstatuji, že předložená práce je dokladem velmi širokých a současně hlubokých znalostí autorky, že již zmíněný nesmírně široký mezioborový přesah nevedl k povrchnosti, naopak skýtá **zcela originální, komplexní pohled na kognitivní funkce ve vazbě na pohybové aktivity a výkony**. Nesporným benefitem celé práce je nejen **mezioborová vyváženost**

v přístupu ke zkoumanému fenoménu, ale také **vyváženost stran empirických šetření jiných autorů, tuzemských i zahraničních** (viz první dvě hlavní kapitoly předložené práce, tj. její přehledová část), **i těch vlastních** (viz poslední hlavní kapitola této práce, tj. její empirická část).

Dotazy oponentky k obhajobě habilitační práce:

1. Ve své monografii správně uvádíte, že navzdory značným pokrokům v neurofyziologii, což dokumentujete konkrétními příklady, jsou stále **některé mozkové struktury a jejich funkce nedostatečně prozkoumány**. Jaký konkrétní příklad nebo příklady byste v této souvislosti uvedla? Ve vazbě, na jaké mozkové struktury primárně spatřujete jednoznačně potřebu dalších výzkumů? V ideálním případě uveďte i citace nějakých zajímavých hypotéz, které jsou aktuálně právě předmětem výzkumu v oblasti neurofyziologie, přičemž zde je přímá souvislost s Vaším tématem.
2. Do jaké míry a s jakými výsledky (závěry) jste ve své práci (či jiných svých dosavadních pracích) zabývala také **problematikou učebních stylů žáků**? Na konkrétním příkladě uveďte, ve vazbě na nejrůznější učební styly žáků, nějaký přímý vztah mezi kognitivními funkcemi a pohybem.
3. Na str. 80 se zmiňujete o **tzv. docilitě**. Je možno tvrdit, že civilizační vlivy, intenzivně působící v moderních západních společnostech tuto schopnost u současné generace významněji snížily? Případně, můžete v této souvislosti citovat nějakou zajímavou práci?
4. Blíže ozřejměte, jak byla ošetřena **etická stránka Vašich výzkumných šetření**, na nichž významnou měrou participovali studenti z Vašeho pracoviště.
5. Prezентуйте event. **limity Vašich výzkumných šetření**.

Závěr

Habilitační práce Mgr. Daniely Benešové, Ph.D. „*Kognitivní funkce a pohybový výkon*“ **SPLŇUJE** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru *Kinantropologie*, proto ji **doporučuji k obhajobě** před Vědeckou radou Fakulty sportovních studií MU v Brně.

V Olomouci dne 12. 4. 2023

Martina Cichá, v. r.